

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1489

av Andreas Norlén m.fl. (M)

Postnord

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att de tjänster Postnord erbjuder på en konkurrensutsatt marknad inte får otillbörlig kostnadstäckning genom det som finansieras inom ramen för samhällsuppdraget, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya ägardirektiv till Postnord och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en uppdelning av Postnord i flera bolag som inte får ”koncernsamverka” utan som ska konkurrera på lika villkor med de privata aktörer som finns, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett land som kan vara stolt över att ha kommit långt när det gäller att effektivisera och konkurrensutsätta Posten. Det gör att vi som konsumenter kan få en bättre tjänst till ett lägre pris. I dag finns flera aktörer som levererar olika sorters post och paket vilket är ett hälsotecken för postmarknaden. Det finns dock ännu vissa saker som vi måste komma tillrätta med. Posten, numera Postnord, som ägs av svenska och danska staten, är i dag en stor aktör på marknaden. Det är i sig inte ett problem, men när ett statligt bolag använder sin dominans för att konkurrera ut mindre, fria aktörer på ett olämpligt sätt behöver politiken säga ifrån. Statligt ägda företag har inte till uppgift att ta död på konkurrens och tvinga privata företag till nedläggning. Det gäller också Postnord. Ändå är det vad som riskerar att hända.

I dag ska det egentligen inte finnas något riktigt monopol på att dela ut post. Trots detta har det visat sig vara väldigt svårt och nära nog omöjligt att utmana Postnord.

Citymails försök slutade med försäljning till norska posten. Efterföljaren Bring konkurrerar nu med Postnord tack vare att norska resurser gör det möjligt. Ändå är det bara Postnord som kan dela ut brev i hela Sverige.

Med det tidigare brevmonopolet som plattform tycks Postnord vidga sin verksamhet till allt fler verksamhetsområden som tidigare dominerats av många privata aktörer. Det handlar om en hel logistikkedja, med lagerhållning och distribution. Det handlar om tryckeriverksamhet; Postnord har köpt in tryckerikoncernen Strålfors. Inom oadresserad direktreklam tar Postnord allt större marknadsandelar på den enda konkurrentens bekostnad.

En av de viktigaste konkurrensfördelarna som Postnord i dag har är att man som ensam aktör har ett distributionsnät där man kör till alla brevlådor i hela Sverige. Detta är en kostsam infrastruktur som Postnord har ett samhällsansvar att upprätthålla och som bekostas av dem som skickar brev. Det är inte rätt att Postnord ska använda detta nät som en konkurrensfördel gentemot andra som inte kan stödja sig på samma lagstadgade samhällsuppdrag och få de resurser som det innebär. De tjänster Postnord erbjuder på en konkurrensutsatt marknad får inte åka snålskjuts på det som finansieras inom ramen för samhällsuppdraget. Regeringen som ägarföreträdare måste på ett mer aktivt sätt än idag säkerställa att sådan otillbörlig kostnadstäckning inte förekommer.

I praktiken innebär det att reklam, paket och andra försändelser inte ska få åka snålskjuts på breven. Just detta har Post- och telestyrelsen (PTS) påpekat i sin senaste rapport om postmarknaden i Sverige. PTS har lämnat synpunkter på att tjänsten Oadresserad Direktreklam (ODR) har en ofullständig kostnadstäckning samtidigt som den volymmässigt utgör den största tjänsten. Tjänsten trafikerar samma brevbärarnät som de samhällsomfattande posttjänsterna.

Genom att erbjuda kunden att köpa flera delar i kedjan för att få rabatter gör Postnord det svårt för privata aktörer att konkurrera med pris och kvalité inom enstaka delar av kedjan. Brevet subventionerar övrig verksamhet.

Och det här verkar bara vara början. Postnord har presenterat sina visioner. De innehåller tanken att Postnord inte bara ska lagerhålla och leverera – bolaget ska också installera, till exempel vitvaror och hemelektronik. ”Posten kan med sin starka lokala närvaro leverera matkassar, mediciner med mera. Bättre utbildade brevbärare kan hjälpa till med till exempel installationer av elektronik och köksutrustning och montera och forsla bort. Sådan servicelogistik är en blivande miljardmarknad om ett par år”, sade Postnords vd Håkan Ericsson till Dagens industri i mars 2014.

Det är svårt, menar vi, att motivera varför ett statligt företag ska ge sig in på en marknad som redan finns och fungerar och som inte förefaller vara i behov av ökad

statlig intervention. Risken är att man börjar konkurrera ut företag genom att stödja sig på det utdelningsnät man har på grund av det samhällsuppdrag man fått.

Staten måste som ägare vara tydlig och klargöra för Postnords ledning att det inte är rätt inriktning att företaget tar över allt större delar av verksamheter som i dag bedrivs av privata aktörer. Det måste sättas tydliga gränser för hur långt staten som ägare vill att Postnord ytterligare expanderar sin verksamhet. En lämplig åtgärd kan vara att anta nya ägardirektiv till Postnord med denna innebörd. För att skapa tydlighet och öppenhet i prissättningen och motverka kombinationserbudanden som konkurrenterna inte kan tillhandahålla är det dock troligt att det krävs en uppdelning av Postnord i flera bolag som inte får ”koncernsamverka” utan som ska konkurrera på lika villkor med de privata aktörer som finns. En sådan lösning bör övervägas. Så kan vi uppnå en mer välmående och fungerande marknad som i slutänden ger bättre och billigare tjänster till oss konsumenter.

Regeringen har tillsatt en utredning för att bland annat analysera konkurrenssituationen och hur postlagstiftningen påverkar andra marknaders funktionssätt. Vi välkomnar detta, men ärendet brådskar. Stora delar av detaljhandeln riskerar att förlora om Postnord blir alltmer dominerande inom ett antal tjänsteområden. Till de möjliga förlorarna hör också ett stort antal mindre tjänsteföretag med hundratusentals anställda. I farozonen finns dessutom 10 000 utdelare av direktreklam. Av de senare är en stor del ungdomar som får sitt första insteg på arbetsmarknaden den här vägen.

Det finns goda skäl för att lagen sätter gränser för vilken verksamhet kommuner och landsting har rätt att bedriva i konkurrens med privata företag. Samma goda skäl talar för att det också ska sättas gränser för statligt ägda bolag som Postnord.

Andreas Norlén (M)

Jessica Rosencrantz (M)

Erik Ottoson (M)